

1192
W. 2562.

2

SAGAN
Af
ILLUGA GRYDAR
FÖRSTA.

Eller

Illuge Grydar
FÖRSTES
HISTORIA.

Fordom på gammal Göthiska skrifwen/
Och nu på Swenska uttålad

af

GUDMUND Dlofsön

Reg. Translatore Lingvæ Antiquæ.

Tryckt i Wpsala/ Åhr 1695.

I. CAPITVLE.

Upphaf Sigurdar og Illauga

A Kongur rj-
ede fyrer Dá-
mórko, er
Hringur hiet,
og war Skiall-
dar Son, sonar
Dags: Þessi
Skiölddur bardist wid Hermann,
sem feigiri Sógu þeirra. Hrin-
gur Kongur war witur Madur
og wintæl, og milldur af fie,
og hinn mestu bardamadur. Hann
atti Drottningu, er Sigrídur hiet,
og war dottir Wilhjalms Kongs
af Wallande, wid henni atti
hann, Son er Sigurdur hiet,
hann war allra manna fridastur,
og best ad i þrotum buinn;
hann war bljdur winum sinum,
enn strjdur owinum. Swidi he-
fur kall nefndur werid, hann
atti eitt Gardzhorn nærre Kongs-
riki; hann atti Kellingu þá, er
Hilddur hiet, og wid henni þann
Son, er Illauge hiet; hann war
mikill wexte, og sterkur af afe,
og fimur a alla leica: fader hans
war Eallaundur Swide foknande.

Þeir Sigurdur Kongsfon og
Illaugi lógdu; jafnan leika fa-
mann; Sigurdur atti og marga
adra leikfwejna, og bar hann
langt af þeim, hwad sem rey-
na skyllde; enn Illauge wann
hann

I. CAPITLET.

Om Sigurdz och Illuges Bpphof.

D Konung dr Kínger
benámbd/ hwíllen ráð-
de ofwer Danmorc/
hás Fader war Skíð-
ber Dags son/ som slogt
med Hármán/ hwar
om urht theas Hísto-
ria förmdles Bemelte Konung Kíng/
war en wíjs man / mycket ofhállen/
och gífmíld/ sásom och en tácker strídz-
Htálte. Han hade en Drottning/
som heet Stágríð/ Konung Wílhjálmis
Dotter af Walland/ med henne af-
lade han en Son wid Namn St-
gurd/ hwíllen war en mycket wacker
Man och wál ofswad uti alla Krígg-
konster; Han war míld och lústígg
emor sína Wánner/ men hárd och
grym emor sína Dwánner. En Sub-
be ár Swíde benámbd/ hwíllen bodde
pá en líteen Gárd/ ínter lánge ífrán
Konungens Säregård/ han hade en
gammal hústru/ som heet Hílder och
med henne en Son/ wíð namn Il-
luge / hwíllen war stoor til wáxten/
starkt til sína Kráfter och wíjsger uti
allahanda Lekar; Hans Fader war
kallad Swíde Slagstámvé. Stágríð
Konungens Son och thesna Illuge
lette esomofftast til þá; hade och St-
gurd thet jempte mánnga andra Leka-
bróðer/ hwítka alla han ofswergítt/
í hwad the síns emíllan försóttet/ men
doch ofswerwane Illuge honom ale
stáðige;

hann jafnann; og sva kom, at þeir Kongson ok Jllauge svorust Fostbræðralag, og skyllði hwor annars hefna, ef þeir wære med Wopnum wegner; wókwudu þeir sier sidann Blod, og lieu renna samann; og war nu allkiart þeirra a mille.

II. CAP.

Fra Jllauga og Simlodu ambatt.

Biörn hiet madur, hann war Radgiasi Kongs, honum war alt illa gefit, þat sem honum war siatradt; han war lyginn og limskur, enn ej ad tydur war hann hinn mette Bardagamadur, og wardi land Kongs fyrir wikingum, og þwi mat Kongur hann mikils. Biörn ófundade þad mióg at Jllaugi war sva kiar Kongsfyné, og sva kom, at hann rægdi Jllauga wid þa fegda, og sagde hann wera otruann Kongsfyni. Kongur hlydde a þetta, en Sigurdur trudi þwij ecki; fer nu sva fram um nockra tjma, ad Sigurdur er heima hia fódur sinum, i mikillri sæmd og wírdingu.

Eirn tjma bad Sigurdur fódur sinn at fa sier Skip og feigift wilia ur Lande, at afla sier,

skablag; och kom sá wíde þá síðstone/ att Jlluge och Staurd bleswo sworne Stallbræðer med sáðant willkor/ att then ena stulle hámpna then andras Dædi/ sá frampt the bleswo med Wáðjer iháðflaane; Sedan ópnade the sína ábrar och láto Bloden lammanrinna; þes alsjá en tíðr Wánskap them emillan.

II CAP.

Om Jlluge/ och then Trálfkan Simlög.

En Man ár Biörn benómd/ han war Konungens Rádgisware/ en myket elat Wiennistta ueht all tíng/ som han síelswer rádde/ warandes han både lógnachtiger och falsker/ men icke theß mindre war han en tácker Slagstámpe/ och sórswarade Konungens Land fór Stórfsware/ hwar sóre och Konungen hóle honom ueht stor wórdnad. Biörn afwundandes myket thet urbóswet: att Jlluger bles af Konungens Son sá myket afhállen; och kom sá wíde þá síðstone/ att han batesalade Jlluge hos Konungen och hans Son/ sórestwandes þet han Konungen órognen wore. Konungen hórdde thet inret. Sed nu sá nágon tíð/ att Sigurdur war hemma hos sin Fader/ ueht stor ábra och hártligheet.

En gáng bad Slagurd sin Fader/ att láta sig sá Stepp och Wánn/ sóregiswandes att han wille resa bort af

sier, siar og frægdar. Kongur sagde at þad skyllði a Mandar fresti buit, og Biörn skal fara med þier, enn Jllaugi wil eg heima sie. Sigurdur mælti; ad wífu wil, eg Jllaurifari: enn Kongur feigir Biörn skyllði fylgia honum, þwi hann er hworiom Kappa meiri, og bilar alldrei i Strídi, og hann mun þier reynast hollur og trur, ljka sem hann hefur mier werit, feigir Kongur, og skilia þier sva tal sitt. Eptir þetta geingur Kongson til Swida, og feigir Híllde tal þeirra fegda. Hun feigir Son sinn ungann, og ei færann til Bardaga, og þar med oreyndann; wíllde eg og ei helldur, feigir hun, at Biörn brigde honum um þad at hann býrde ei at beriaft med þier i orustum. Likur Híldur sva tali sinu, enn Kongson fór heim til Hállar, og er miog ogladur.

Ambát su war hia Híllde, er Simlaud hiet, hun war síólkunnug, og hin mesta Olldrjda (Kwáldrjda) hun hafdi margan mann illa leikit. Híldur kemur ad mali wid Jllauga, og bidur han sækia Páli i Selt, er fadir hans liet þar eptir;

af Landet/ tll att skaffa sig Góðs och Egodelar/ och ínlággta Werdm. Konungen swarade/ þet stulle innan en Wánads fórtopp bestále blifwa. Och skal Biörn fara med tíg/ sáde han/ Men tag wíll att Jlluge skal háf hemma blifwa. Sigurder sáde: wíserltsigen wille tag att Jlluge stulle resa med. Men Konungen swarade att Biörn stulle ándrettsigen fóljia honom/ thet han wore både stakfara och wíjgare/ án som nágon annan Stríðsbete/ och stoge aldri felet i Krígg/ och lærer han/ sáde Konungen/ án yttelrigare rónas tíg hull och trogen/ lísta som han hafwer míg warit/ och thet med síðte the stt samtal. Thertetter stot Konungens Son tll Swíde/ och beráttade fór hans hústru Híld/ alt hwad han med sin Fader sá talat hade. Don sáde att hennens Son wore alt fór unger och ósórmógen att gíswa sig ueht Stríð/ sásom och thet tll med ósórfótker. Wílle tag och icke háller/ sáde hon/ att Biörn stulle fórtwísta þenom/ thet han ínret stulle thóras att sláð och sóltta tíg ueht Krígg. Eíðr Híldet sáledes stt tal; Men Konungens Son gíst þem tll Konunga Sahlén igen/ och war þer urbóswet myket mislínter. Híld hude en Trálfkan wíð namn Simléd/ twílfen war myket troldoms full/ och en arg Wára/ elter Trálfacta/ í synnerkeet om óstíonen och námtarne/ þaswandes þen mán-

epfir, han jatar þwi. Þad war syd dag er Jllaugi for himana. hann for hart og kom til Seljannar og fann Pallin, þa war dymmt af Nott, og fer þo Jllaugi fra selinu, og sem hann war skamt kominn, war hlaupt a bak honum swa hart, ad Hælarnar komu framman a, Bringuna: Þetta kwikindè hafdi wónd i hendi, og bardi Jllauga med, og war þetta Simlód. Jllaugi geingur ei ad Sigurdur, og bar slagd þetta langa leid, þar til hann kom ad einum steini: hann keirir slagdit þa nidur wid steininn swa hart, ad hryggurinn brotnadi, og liet hun swa lif sitt: Lietti Jllaugè ei sinnè Ferd fyrr enn hann kom heim. Hilldur Moder hans war þa blid, og mælti: hafa nockud nylandur giórst i tred þinnè, frændè, feigir hun? eda fanstu Pallin, sem eg wilsadi þier a? Ja feigir Jllaugi. Hun mællte; fanstu nockud stulku mjna, sem eg sendi ad alla mier ellidwidar? Jllauge mællti; walsa ætla eg werre Stulka finnist, þwiat hun reid mier, enn

manga Wrennstor illa handterar. Hilldur talte til Jlluge och bad honom gå att hemta en Järnstuffel eller Spada ifrån Ladugården/ som hans Fader hade ther qwarlemnar. Han jatade ther till. Jlluge gief hemann ifrån sent om afftonen/ och skyndade sig mycket/ kom han altså till Ladugården/ samt Järnstuffelen/ och war rå mörkanatten påkommen. Doch gief Jlluge ifrån Ladugården/ och som han war itet stycke wägs kommen/ kom ther en/ som sprang bak till på hans Stuldbrot/ så hårt att hælarna kommo fram på Bröster. Thetta Spöke hade en qwas i handen/ och slog Jlluge ther med/ och war thetta Stuldb. Wentte thes mindre gief Jlluger fort och bar thenna Trälspackan ett långt stycke wägs/ in till thes han kom till en Steen/ och slog han detta Spöket neder på Steenen så hårde/ att Ryggan gief sönder/ och altså miste hon siet Lif. Jlluge stannade tneet på wägen/ för än han kom hem igen. Hans Moder Hilldur war thå blid/ och frågade: hafwer något nyet sig tilldragit på thenna ein wäg/ eller fann tu Järnstuffelen/ som tag sände tis effter? Jlluge swarade ja. Hon sade hafwer tu ellstest mör minn plisa/ hwilten jag sände bore att stafa mig wed/ till att lägga på Elden? Jlluge swarade: knapt eror tag/ att en wärre plisa skulle finnas/ ty hon red på mig!

at Iyktum braut eg i henne hrygginu wid stein, og liet hun swa lif sitt. Hilldur kwad hann mætti wera i sendiferdum, og wil eg at þu þionir Sigurde Kongsynè, og fylgir honum i wilingu. Jllaugi jatar þwi blidlega, og gladdist wid þad, og geingurinn med Modur sinni, og swaf at umm Nottina.

At Morgni byft Jllaugi heim til Kengshallar, þa Kongur er at Dagwerdi; hann geingur fyrir Kong, og kwadi hann; enn Kongur tok honum wel. Enn er Sigurdur så hann, tagnade hann honum forkunar weli, og bidur hann sitia hia fier. Jllaugi giórir swa, og fer nu swa framman nockra daga, at Sigurdur er heima hia fodur sinum, og Jllaugè.

III. CAP.

Hernadur Sigurdar og Jllauga.

Nu kemur sa timi, ad Skip Sigurdar eru buinn, hallda þeir sidann fra Lande, og war þat þa radit, at Biörn og Jllaugi skylldu badir fara: Sigla þeir nu til Orkneya, og Skotlands, og markar arafir giordu þeir hworut veggium, og

mit/ men på flystone brdt tag hennes Rugg sönder/ emor en Steen/ så att hon mäfte ther Lifswet tilfæsta. Þa sade Hilldur/ han kunde wäl brukas till att stika bore/ och wöll tag/ sade hon/ att tu tienar Sigurd Konungens Son/ och söltier honum uttl härjande. Jlluge jatade wöllugt ther till/ och bles alad ther wid/ gangandes seban inn med sin Moder/ och söf then Matien öfwer.

Om Morgonon gjorde Jlluae sig refesárdig/ och kem till Konungens Gærd/ then tiden Konungen sat och áth Fruktost. Han gief tór Konungen och höfsade på honom/ och tog Konungen wäl emor hans hálsning; Men sa snare Sigurd sag honem/ undfignad; han honem öfwermdron wäl/ och þad honom sitta nábr sig; Jlluae gjorde sa. Och ledo nu saledes några Dagar sérþij/ att Sigurd war þamma hos sin Fader/ tillysta med Jlluge.

III. CAP.

Om Sigurdz och Jlluges Härjande.

Nu sa snare then tiden kom/ att Sigurdz. Skip wote aldeles ferdige, lade the frændander, och blesbet rá sture/ att the báage wold/ Biörn och Jlluae stulle söltia med honom. The sealade sérst till Ortedar och Skóttla d/ och öfswade ther báage stades storr härjande/ bekommandes

8
 fa nu of fiar. Hwörgit lög-
 du þeir þar til, at þeir hefði
 ei Sigur, og var allt folk, við
 þa hrædt. At haufte will Si-
 gurdur heim hallda, rak þa a
 tyrer þeim storm mikinn og
 þa Skipit at ganga mikit, re-
 kur þa Nordur i haf, her-
 dir nu a feglit, swa hieilt wið
 ris, tekur nu hwört band at
 slitna, enn þeir sia hwörgit til
 landa, siorinn tekur ad okyr-
 raft, swa sior rann inn a bæ-
 di bord; enn swa woru hrau-
 ster allir Menn a þessu Skipe,
 at einginn talade ædru ord. Ski-
 pit tekur nu mióg at leka, og
 standa aller i aultre, atta dæ-
 gur; rekur þa langt Nordur
 i haf, i þa wjk, er Gand-
 wjk hiet, þeir binda þa Seglinn
 med sterkum bóndum, og fa
 nu stor afóll, swa la wið Skip-
 brote, flestir woru þa mo-
 der. Þwi næst sia þeir land,
 þat war ljkt Biörgum, Sid-
 ann rak upp Skipit i eina wjk,
 og hieilldu þeir þwjk heilu, og
 Mónnum sínum. Kongsfon sei-
 gur, at þeir skule þar bjda
 byriar. flestir hanns Menn wo-
 ru þa at þrotum komnir af
 erwide; þeim war og swa
 kallt, at þeim þotti dauda synt.
 Sigurdur Kongsfon bar sig wel.
 þeir willdu giarnann na Elldi,
 og feingu ei. Biörn tok þa

en stor Seget och öfwerstödige Rik-
 domar. Aldrig lade the någorstådes
 thet til / att the teke sinze öfwerhan-
 den, Hwarföre alt Folck blef wið
 thetas ankomst förstreckt. Om Hö-
 sten wille Staurd hålla hem igen;
 Men så öfwertom them ett stort
 Stormwäder / att Skieppet begante
 gå mycket fort; bleswo the alesi af
 Wädrret norr uth i Hafwet drifne;
 och blåste Winden så hårde i Seglen/
 att Skieppet hade så ndr gått omkull;
 begynte så hwarst och ett Mey att gå
 sönder; Men the såge Ingestådes
 Land för sig. Siden begynte med så
 stora Wågar bruska / att han slog in
 på bägge sidor i Skieppet. Men
 alle the Män / som bemelte Stepp
 förde / woro så starka och tåkt / att
 ingen ibland them lät något fruch-
 tans eller Rådhdagas ord komma ufr-
 sin Munn. Sedan begynte Sep-
 pee låka / och måste alla hålla på att
 uehöfa Wænet uti ätta dygn. Bles-
 wo the alesi wäderdrifne långt norr
 uth i Hafwet / inn utht thet Wiß/
 som Gandwilt heet: the rogo the
 Seglen neder och bundo them fast
 med starka Fåg / måste the i medler-
 tisd många stora Swallwågars in-
 fall uthstå / så Steppet hade så ndr
 gått sönder: warandes så största de-
 len af Folcket mycket trötte och uth-
 mattade. Eisten tisd thet effier sågo
 the Land / hwilket alt war som Vårg
 och Klippor til at see; och blef Ste-
 ppet sedan af Wädrret drifwit in uth
 en

til ad kala mióg, og adra Menn
 Sigurdar. Þa mætti Biörn:
 þu Jllugi, feigur hann, skall
 roa yferumm siard kennann,
 og leyta ad Ellde; og finnr
 þu hann eigi, skal eg rada fy-
 rir hófdi þinu; ennet þu fin-
 nur hann, skalltu eiga Hring
 þenna, er eg helld a. Jlluge
 mæltte, wißt skal eg ei wedia
 hófdi minu wið þig Biörn,
 enn giarnann, skal eg ad Elldi
 leyta, ef worum Mónnum,
 mætti gagn at werda: og rær
 Jllugi nu eirn sammann fra si-
 num Mónnum.

Eld áh of / och thet som tu honom intet bekommer / skall tag råða om
 ritte Dufwud / men om tu förmår att skaffa of Elden / skall tu bekomma
 thetta Ring til Egendom som tag nu håller i Handen. Jlluge swa-
 rade: Sannerligen skall tag intet sätta mitt Dufwud i wad för sig
 Wiörn; Men teke thet mindre skall tag glærna sökta effier Elden / thet
 som elltest thet kunde wära mån något til nytta lända. Och alesi ro-
 de Jlluge allena ifrån sina medfölljare.

IV. CAP.

Frå Jlluga og Gryde.

Hellir eirn stod ódrumeiginn
 siardarins, og ried fyrir ho-
 num Trollkona þu, er Grydur
 hiet, hun war hid mesta Troll.
 Jllugi kemur nu at Landi, og
 festir þat sinn, geingur sidanu
 a land upp, og kemur i Hel-
 lirinn, þa war komid at kwollde
 Hann

en Wiß / war thet än så hett / och
 all thetas Manskaap wið Eißwec.
 Konungens Son sade / att the skul-
 le thet wánta effier god Wind. Stör-
 ste delen af hans män wore så all-
 deles uehrættades för thet swära ur-
 stånde Arbetet skull: bleswo the se-
 dan så kalle och frusne / att de tyck-
 tes see Töden för handen; Men Sto-
 gurd Konungens Son hóte sig wäl:
 The wille gterna hafwa Eld / men
 lände doch honom intet bekomma.
 Så begynte Wiörn att blifwa mycket
 kall och frusin / så wäl som the an-
 dra Sturds män; hwarföre och
 Wiörn sade: Tu Jlluge skall roo öf-
 wer thetta siarden / och sökta effier

IV. Cap.

Om Jlluge och Gryder.

Þa andra sidan om thetta siarden
 Þwar en Vårgskula / öfwer hwil-
 ten rådde en Trållkona / som heet
 Gryder; hon war ett thet aræsta
 Troll; Jlluge kom nu til Land; /
 glorde sin Vått fast / gief sedan up
 på Landet / och kom til bemelte Vårg-
 kula; war så lidte in emoot affonen.
 B

Hann heyrir þa hart sligit til Jarda, og kemur Grydur heim, hun frietter hann ad nafne; enn hann kwadst Jlaugi hieta. Honum þotte sem Hagl og Hrid stæde ur Nofum hennar, enn snorinn hieck ofan i Muninn: Hun hafdi Skegg mikit, og skóllótt hófud, med skryngilegum Bunadi. Hennar hendur woru sem Arnarklær og badar brendar; Enn sa stackur sem hun war i tok ej leingra enn a lendar a bake, enn allt a Tær i fyrir, Augu hennar woru græn, og Enni Helblatt, enn Eyrum fiellu umm wangana (hwór will hana frida kalla?) Jlaugi kwadst wilia sækia Elld til hennar. Grydur mælti: aungwann Elld fær þu hier, nema þu mælr adur þriu fannmæli, og ef þu giorir þetta skiótt, skaltu liggia hia dætur minni i Nott. Enn ef þu wilt eðiggia þennann kost, þa hirði eg ei þo Biörn tali til daud. Jlaugi feigist þetta wika. Eptir þetta geingur fram ein Kona, swa frjd, at Jlaugi þykist aungwa sljka sied hafa, og þegar felldi hann mikla aft til hennar, hun war hlíod og tamalug; Jlaugi tok þa til mals: mier mun mal at mæla sannyrðinn. Helkir þinn er swa har og breidur,

Þá hófde hann att thet reattipade hárde på Marten/ och kom Gryder rá hem. Hon frágade honom hwad han herte þu han swarade sice namn wara Illuge. Honom tnykte som Hagel och uhrwáder fráste uhr hennes Nása / með snoren hángde alt neder urhi Munnen. Hon hade ett stort Skágg och skallugust Huswud/ med förstráckeltg och myrretet sálsum kládebonad. Hennes hánder ságe urh sljka som Drneklor/ warandes bággte två swedne och bránde. Men thet Mantelen hon war kládd urhi/ rákte intet lángre än neder på Lánderna bak till/ men framansfóre alt neder till Láerna. Hennes ógon woru grón/ och þannan sljkt blá/ men Díronen kerákte báde Rinnbenen (hwiltten will nu sája/ att hon stáll till anseender hafwa warit wacker?) Illuge sáde att han wille þempra Eld hos henne. Gryder sáde/ ingen Eld fór tu há/ med mindre tu sáser ttee sansdránga Ord/ hwiltkom ingen tar enwá sása. Och thet som tu thet kan strax stóra/ stáll tu liggia hos min datter k natt. Men thet som tu thetta wilstfor ey anamma wille/ sá þú ttee tógintet thet om/ att Wíden sýser thíd. Illuge sáde att þu thetta wilstforet a mottaga wille. Thet effter gíet fram en Dwinspersón/ hwiltten war sá dáttelg/ att Illuge tnykte/ det han aðrlg hennes mata seðe hade / och i sammyk stunden stá þu Kárltel til henne, Men þu

at eg hefi aungwann sied hærre, eða sterkare; swa er og Nef þitt mikit, at alldrej hef eg sied þu wíllt ferljkan, þu er og swa swórt, at fagurt er gólfic hia Rier, og aungwa hefi eg sied amattar legri (amattlegri) enn þig. wíft er datter þín fegre, og yckar hefi eg sied mestann mun, og swa munu a seigia þeir tem ycker sja. Grydur mælti; wíft er þat, at þu wilt ei mig losa, nie mier hæla, enn ecke líft þu swa illa a mig, sem þu kærur; og þad þyker mier rad, at þu gangir i sáng hia dætur minni i Nott, og leikir hwad þig lystir; þu mier líft betur a hana enn mig, og þu mun skiótt werda at fara, seigir Grydur, og þarf ei epter lysingum at bida leingur. Jlaugi seigir, swa skal wera, geingur hann þa at Hw þlunni, og kastar kláðum, en Kerling þionar dætur sámi til sángur, og eru þau þa i eynri hwarja hæði. Slýft Jlaugi þa at henni, og giorir sig bljðann, enn hun sýur aungwa bljdu af sjer. Þrygar Grydur þa i Har hans og kippir honum fram a stokenn, enn annari hendi brá hun bitru Saxi, og reiddi ad hófde Jlauga: enn Illuge la kyrr, og hrærde ecki a sjer. Grydur

hon war tnyttelg och farsallg. Þá sáde Illuge; thet lærer wara tíð þu mig/ att sája thet som fant ár: och ár thet alsá fórt att sája/ att ein Wárgáttþppa ár sa hóg och wíð/ att tag hafwer ingen annan hógre stórrer thet stórkare seðe. Fórt thet andra ár ein nása sá stór: att aðrlg hafwer taa i mína dagar seðe sá förstráckeltg wanskapnad. Tu sjeft ár och sá swart att anseendet/ att Gólfwer ár mycket ságrare án som tu ást/ alsá hafwer tag tógen stýggare eller Dráttino ttekkare seðe/ ár som tu ást. Och i sánnng att sá sá/ rá ár ein Dætur mycket wackerar; och på Eder hafwer tag seðe stór olíft thet till sáringens/ sampt atíttóns ár háfwor; Drottet och alla the som eðder bággte see/ lára aðrláðige þempra. Gryder sáde: wíft ár thet sátt/ att tu wilt mæte þerðinna til þu mættet med tte tabl. Men doch lærer jag tte se sá tlla see urh fór sig/ som tu sje mæter. Alsá tnytes mig thet hásta Náðer wara/ att tu lógger sig nu i sáng hos min datter i natt/ och leker með þerme som sig wíft hátt þemgar/ effter þu tu hafwer háttre óga på þenn ár som þu mig: och máste wí/ nu sere þermed slynda/ sáde Gryder; ty thet þerðwas tnet/ att man lángre swarder effter lysningarne. Illuge swarade: Thet stáll sá stte/ gíet þu alsá till sángen och aðrláðde sja; Men Káringen stente sju datter til sáng; och lágo the alsá bággte i sáng. Eðan

12
mælti: heyr þu wönde He-
rjans son, hugder þu eg mun-
de þola þier þad, þu blygda-
dir dottur minna? ney, sagdi
hun, þu skalt fá dauda i stad.
Jl augi mælti: mitt Hiarta he-
fur alldrei enn nu hrædt ordit;
og þvi hef eg hingad farid, at
Orlauginn hafa so fyrer ætlat;
einginn deyr optar enn eitt sinn,
og hrædest eigi ognir þinar:
wid þessi ordkastar Grydur ho-
num upp aptur i fængina; snyr
hann þegar at Brude sinni,
og war allkatur. Og er hann
war sem bljastur wid Mey-
na, wefur Grydur hari hans
um hönd fier, og kippir ho-
num framm a stockian, og
latur rjda saxit allt ad halse ho-
nour: diarfur ertu at þu skam-
mar dottur minna, seigir hun,
og skalt tu fa dauda i stad. Jl-
laugi seigir: ecki hrædest eg
dauda minn. Hun mælte þa
hlazande, med micklum ogange;
aungwan hef eg sljkann siad,
at ecki hrædest dauda sinn; og
er nu mal at sofa, og sofit i
nadum. Jl augi snyft nu ad
konu sinni, og er nu sem blj-
dastur wid hana. Grydur hley-
pur nu ad fænginni, og kip-
pir honum framm a stockinn,
og reidir saxit mióg hart, og
war hun þa ei frynileg, for
allt

wönde Jlluge sig ell Jomfrun / ge-
randes sig mycket mild och torkwillig
emot henne; men hon wisse inga för-
lets ärhäswor eher emot. I thet sam-
ma tog Gryder honom i håret / och
drog honom med then ena handen fram
på sängestocken / men med then andra
lyffte hon upp ett skarpt stact ot Slags-
swärd / låtandes som hon thet med wil-
le hugga Hufwudet af Jllauga / men
han låg stilla och röde sig innet. Gry-
der sade: Hör tu / din elste Döt-
ter / trodde tu / tag skulle lifda thet /
att tu skulle skamma min dotter? West
ingalunda sade hon; utan tu skalt nu
heller här på stunden dö. Jlluge sade:
minter Herta häswor ännu aldrig för-
sträcke blifwit: och thet före häswor tag
hijt dragit / att Dder häswor så förord-
nat: Tningen döer mer än som en gång /
och blifwer tag altså innet rådder för
ett herande eller försträcketliga ärhä-
swor. Wid thetta tallet kastade Gry-
der honom upp i sängen igen och wän-
de han sig så genast till sin Brud / wän-
randes mycket lustig. Men när som
han wille leka med Jomfrun som of-
terbäst / slog Gryder hans hår om sin
hand / och drog honom fram på säng-
stocken igen / upplifstades siet stactota
Slagsswärd / hwilket hon låt att in ett
hans hals nederså / såjandes: Tu äst
mycket dretslig / att tu skammer min dot-
ter / hwarföre tu skalt nu genast dö.
Jllauge swarade: för min dö är tag
innet rådder. Ed sade Gryder strät-
tand es

allt fem fyrr, at Jllaugi liggur
kyrr. Grydur mælti: ecki er-
tu sem adrir menn. Þvi þinar
ædar skialta hworgi: Nu skalt-
tu liggia lit af mier, og gief
eg þier dottur minna, er Hill-
dur heiter, og tæ eg þier all-
drei fullaunat þinn welgiör-
ning; þvi at þu hefur komit
mier ur miklum alógum, þvi
med slikum hætti, hef eg mar-
gann mann myrdt, og hafa
þeir æ hrædt mitt ofurlega
sax. Sextan menn waska heft
eg drepit med þessum hætti,
med mjnu saxi, og er sljkt ei
kwennawerk, nu mun eg sei-
gia þier æfilögu minna.

13
doch aldrig sig stillfyllest betala thetta ein wälgierning / effier som tu hä-
swer nu så lagat / att min förriga hambr ärerwänder (så att tag är nu
igen Wennistom sljt blestwen / och siet isfrån det mig pålagde trolletje)
ty på sådane sätt häswer tag många mennisttor mördat; Hwilla alla för
sin döb häswa försträcke blifwit / när som tag mit stactota skarpa slags-
swärd uplyffte häswer. Sexton starka och tåka karlar häswer tag med
thetta mite breda swärd af daga tagt; och är sådane doch innet Dwin-
solets ärhäswor / men nu skalt tag förälla för sig min lifs Historia.

V. CAP.

Grydur seigir Afle-Sogu sma.

Königur sa riedi fyrir Alf heit-
mam, er Ale hiet, Drota-
ning hans hiet Alfrun; þau at-
tu dottur eina, er Signy hiet,
og

V. CAP.

Huruledes Gryder berättar sin
Lifis Historia.

En Konung benämnd Ale / rådde öf-
wer Alfhemar, Hans Drottning
heet Alfrun. The hade en dotter Sig-
ny wold namn / hwilken wist all ting
war

og var hun at óllu vel ad sier buenn, og er eg su sama Signy. Og nær hun hafdi feun- git alldur og nam, var hun gipt þeim Konge er Eyrikur hiet; hann fel i orystu i Au- stur ríke. Dottur attu þau, er Hilldur hiet, hun var Mey- ia fridust, og er hun nu hia Þier i fænginni. For eg þa til sódur mins, og worum wid med honum. Modur min tok þa fott og andadist; enn Kongurinn fadir minn barst ljtt af. War eg i skemmu, og hafda eg forg mickla epter mina Mo- dur. Fader minn fíeck þa Drott- ningu, er Grimhilldur hiet, hun war fógur at sia, enn war þo raunar hid mesta Tróll, Kongurinn unni henni mikit, þau gatú sío dætur, þeim bra ól- lum til Modur sinnar, og ur- du þær mestu Flagd konur. Þad bartil i Ríkinn, strax Kongurinn, fadir minn fíeck Grim- hilldar, at Madur hwarf fim- tu hwórja nott, og trudu þvi allér, at Grimhilldur mundi þvi walida. Tok Kongurinn þa ad elldast; og þottu Drottningu þa litit werda af hiahwjkun hans, og hellst minna enn hun will- de, þvi hana lókti mikil Ergi; huxadi hun þa ad swíkia Kon- ginn, enn fa sier annann yn- gra

war wáll upfóðder; och at tag þu samma Stang. Nær nu bemelte Stj- nni war mannwuxen och hade fáre lán- sa mykiet hon behóðe/ och Drottinn wál anstóð/ worde hon atfi wid en Konung Erich benámd/ hwílken blef flá- gen i Siter Ríste. The afláde en dot- ter síns emíllan/ som het Dillder/ en öfwermåttan deyellig Jomfru och ligg- er nu then samma hos eig i Sängen. Thez effter reffe tag með þenna min dotter till min Fader och wove wi þu dan nær honum. Sedan blef min Mo- der siuk och dóðde/ och min Fader Konungen sórade mykiet hennes fránski- le Men tag blef satt uti en Jernkú- þa/ och hade stor bedröfwelse thes öfwer/ att tag hade mist min Moder. Thez effter fíek min Fader en annan Drott- ning till dætur som het Grimbild/ then samma war mykiet fager och deyellig till anscendet/ men tette thes mindes/ effter síelfwa förfarenheeten/ en then argesta Trólvacka. Konungen ástá- de henne mykiet/ och afláde de síu dótt- erar síns emíllan/ hwílka alla blefwa síu moder stjla/ och the wáðste Teit- pactor. Thez hánde síu uti Ríste/ strax effter then stóða Konungen min fader hade fíeldt Grimbild till Jufkru/ att en Mann förswannt bore hwar sem- te nare; och hölle alla sá sóre/ att Grimbild wóde ether wáttandes eftt. Sedan beynnte Konungen nec blifwa sammal/ och mycte alsa Drottningin

15

gra man, og gaf henum ey- tur ad drecka, og heck hann þegar bana, og war hann he- ygdur hia Drottningu sinni. Grimbildur illskadest nu meir og meir, swa at hun eyddi allt Ríkit, bæde at monnum og fiende. Eptir þessi hén- nar illskuwerk, geck hun til skemmu minnar, þar eg sat i, og dotter min: er hun kom- þar, mælti hun swa; þu Sig- hy, seigir hun, hefur leingt i mikillri sámd og sælu fetid, enn eg skal þat allt af þier taka, og þad legg eg a þig, at þu hwerfir i burtu, og bygger Hellir, og werdir mesta Trollkona, þu skalt Gry- dur nefnast; dotter þin skal fara med þier; og hwór Ma- dur sem hana hwar; skal tella til hennar mikla átt og heita. Þu skalt hwórðn myrda, er þu sler i hennar fæng. Þu at þier hó hálfystur, þær eru minnar dætur, þær skulu hwórja Nott eiga wid þig Gædaga; þær skulu alla wega þig i fundar- hággva, og þig meida; enn allrei skalt þu deyrá; og allrei skaltu ut þessum áló- gum frelsast, fyrr ein þu hit- ur þana mann, er ei hræðst þitt ogurlega lax, nær þu reid- ur þat at þeim: enn fyrir þwi, at þeim mun þad ogur- legt synast, þa mun sá einginn fin-

17
bet han lúte kort þugde till att liggia nær henne/ effter sem han lúte för- wætte henne therutinan nogsame nöse góra; ty þen beynnte att blifwa myc- ter fater. Alsa ákundade þen rá/ att bringa Konungen em lúwet/ och skaffa sig sedan en annan yngre man; hwar fóre þen och gaf honum för giffe att drika/ sá att han blef genast dóð/ och sedan hóos sin Drottning i en Hög satter. Thez effter beynnte Grimbild att blifwa alt framgeni wætere och wæ- re/ sá att þen uti þe snare hela Ríste/ fergörandes bæde Mennistior och Wostap. Nær som þen nu ale sá þu la bestált och lagat habe/ glet þen till min Frustru/ hwar eft tag með min dotter innu satt; och nær þen som thez lade þen sáledes: The Signij hawwer lán- ge suttu uti stoor áþra och Sállþeer/ hwílka tag skalt nu allweles sfrán eig taga/ och sórdnar tag sig nu ett sá- dant óde/ att tu skalt haffeltigen förswin- na bort hár sfrán/ och bebyggia en bærgrættla/ blifwandes thez till then argesta trólvacka/ och skalt tu blifwa Gryder kallad. Ein dotter skalt sábra með sig/ och skalt hwar och en Manns þerson/ som þenne seer/ sá en öfwer- máttak stoor och heer Rísteft till þena ne. Men tu skalt hwar och en Men- nista mörda/ som in seer i Sängen hóos þenne liggia. Tu hawwer síu half- systur/ hwílka alla áro minna Dóttur the stola hwar ewiga nare sláf með sig/ och allestádes eig sarga och sönderþug- ga: Men doch skalt tu aldrig sá dóð.

18

finnaft. Eg mætti þá ei mæla fyrir harmi, Hilldur, dottir min mætti þá: þat willda eg, Grimhilldur, sagði hun, að eg launade þær nokkru þjá ód-
alóg: og þat mæle eg um, at rum tæti stander þú a skiem-
mu þessare, enn ódrum fæte heima a Konglens höllu, og skulu þrælur þær kinda Balun-
der þær mikit, þetta Bál skal standa bæði nætur og daga, og óll skaltu af Elldi brennó at nedann, enn ofann frióla, og alldreir skaltu fá nokkra ro. Enn ef wid mædur komunft ur þessum alogum, þá skaltu strax detta ofann i Balit, og Brenna. Grimhilldur tok þá til mals, og sáde; mióg heimskulegt er hial ockurt, og wil eg þat halldist hworki, Hilldur sag de at þad yrde at standá. Hwur-
tu wid mædur þá i burt i Heller þennann, og er sú himsama Signy; enn Hilldur, min dötter; og wil eg nu gipta þær hana, og launapier, swa, at þú hefur leyst ockur ur þessum anaudum (alógum.) Og at endadre þessari Sögu, komu i Hellirinn síó skieflur, med biturlegum skalmum, og hlupu til Grytlar, og hiuggu til hennar bæde hart og tidum. Illaugi hlióp nu upp ur sænginni fra meyunne, tekur
Swerd

Och albrig þall tu frátt þetta tættu þu
förordnade jammers och alendes öde
frälster blifwa/ för än tu rådar en så-
dan Mansperson / som för ttes för-
sträckteliga breda Slagsswärd insett
rädder blifwers när som tu lyffter ttes
upp/ till att hugga tthen samma; Men
för tthen skull/ att ttes lærer alle för-
sträckteligte synas för ttheras ögon/ så
hoppas tag/ att en så frimodig och
räcker karl blifwer albrig till sinnan-
des. Jag förmodte rå turet rala för
harm skull. Men rådet i det samma sa-
de min dotter Hilder till henne: ttes
wille tag önska/ tu Grimhilder/ sáde
hon/ att tag kunde någorlunda betala
tts för detta elara ödet/ som tu numit
pålaga hastwer: och förordnar tag ttt/
med kraftigt tal ett sådant öde igen/
att med sin ena foten skall tu stå öfwan
på tthena min Frustrugu och med tthen
andra foten betta på Konungens Sals
och stösa Erdlar låta ttes alle stödiget
ett store brinnande Våd under ttt lå-
ga: skall tthesa Våler stå både nätter
och dagar: och skall således sin heela
Kropp af Eld brännas och stelas ne-
dan till/ men öfwan till frelsa: så att
tu ttes igenom albrig någon ro besom-
mer. Men ttes någon slus så händer/
att tag och min Moder blifwa frälste
från tthesa elaka förordnade ödet/ så
skall tu rå gånast falla neder ut tthen
brinnande Elden och blifwa aldeles
upbränd. Då begranne Grimhild sálun-
da sitt tal igen/ och sáde: Tthesa wär
Same

Swerd sitt, og liettir ei tyrr
enn hann hefur drepit þæ al-
lar, og brende þær sidann a
Bale. Grydur mælte: nu he-
fur þú, Illaugi frelsat ockur
mædur af þessum skieflum;
hefe eg att i þessu stride el-
letu wetur. Illaugi sagde þat
ofleugi werit hafa.

Sáledes ttesföre/ att tu / frándetta swära förordnade ödet / of så wäll
frälst hastwer. Nu så snart hon tthena sin Elfs Historia luktat hade/
kommo sin Trälspactor in utti Veraglutan gændes/ med hwassa breda
Slagsswärd/ hwilka sprungo emor Öryder/ och huggo till henne både
härde och offta. Illuge sprang rå upp ur Sängen fránn Zomfruen/ och
tog sitt Swärd i handen/ insett för återwändandes / än han hade tthem
alla thopa af daga rasit/ och upbrände han tthem sedan på ett Våd. Öry-
der sáde: nu hastwer tu Illuge frälst mig och min dotter fránn tthesa
Trälspactor/ med hwilka tag nu utti elofwa ähr har wäst nappas. Illu-
ge swarade att ttes hade alle för länge warte.

VI. CAP.

Drep Biörns og Kwonsfang
Sigurdar.

Þettir þetta fylgdi Sigy þeim
Illauga og Hilidé til Batsens,
og gaf þeim mikit Gull; haf-
de Illaugi nu med sier Elldinn,
og rær sidann til manna sin-
na. þeir urdo wid þad gla-
der, og lietu þeir sier nu hit-
na; manur la Konsfon þær,
og gaf þeim alldreir Byr, kien-
di Biörn Hillde þat owedur,
og

VI. CAP.

Suruledes Biörn blef af daga tagen/
och Sigurd gifter.

Ttes effter fölgde Signy Illuge och
Hilder til Våten/ gifwandes tthem
mycket Gull och Egodelar. Illuge ha-
de rå Elden med sig/ och reddé edan
till sino Stallbreder/ blefwo ttes alle
så glad/ och storde sig warme. Ko-
nunagens Son låg ttes sedan en heel
mánad; tttid/ så att han albrig síó god
Wind till att slippa bort igen/ för
hwilka städiga Morwäder Biörn wille
bestyl-

18
 og kvæð Jlauga hafa sökt hana
 í Heltra, og hun væri hin
 mæsta Trollkona. Sigurdur
 bad hann Feigia, og vindi ec-
 ki þwi trua, er Biörn sagde.
 Eina nött bar kar til Tiden-
 da, er Menn Kongsonar, swa-
 fu a Skipinu, at þa þeir wak-
 na sia þeir at Biörn er hor-
 finn, og leytuda hans, þeir
 sia um sider, at hann hanger
 wid Siglutmed, og wilsu ei
 hworio þetta gegndi umm
 hlfar hans: Enn Signy hafde
 heingt hann a þeirri nöttu,
 fyrir þad at hann kallade Hill-
 de, dottur hennar, Trollko-
 nu. Eptir það Sigldi Sigur-
 dur fra Finnmark, og gaf
 þeim allwel byr, og komu
 heim i Danmörk; hafde hann
 feingid ofur fiar, og gaf Gull
 og Silfur a badar hendur, er
 hann nu heima med Födur si-
 num. Jlaugi war laungum
 med Sigurde, enn atti þo sto-
 rann Gard nærre Borginne.

Litlu sidar tok Hringur Kon-
 gur sör og andadist, lætur
 Sigurdur eptir hann Erfi drec-
 kas, og bidur til sin bestu man-
 num, er woru i hans Rike,
 og wa Sigurdur þa til Kongs.
 tekinn yfer allt þat Rike, er
 at hafde Hringur Kongur Fa-
 der hans. Hringur hafde we-
 rit

þessilla Hilders föregifwandes att Jh-
 luge hade þeir þat henne urbur Þarg-
 kulor / och wore hon för den skull en
 then wärsta Trällpacka. Men St-
 gurd bad them risga filla / och wille
 icke troo thet sant wara / som Widen
 sade. En wett hände thet sig / när sam-
 Konungaens Sons män lägo och sif-
 wo på Sleppet / att när the waktade /
 sägo the Widen wara borta / och sötte
 effter honom; På sifone fingo the se
 hwarest han hånade upp wid Masten /
 och kunde inret begrunda: hwad hans
 wäd förorsakar hade. Men Signy had
 uphängde honom then samma nattend
 theföre / att han kallade hennes Dota-
 ter. Hild en Trällpacka. Then effter
 kglade Stgurd ifrån Finmark och
 fingo the god windin till the þa kom-
 mo hem till Danmarck igen. Dade
 han på thenna resan stora Esodelar
 förwärfwat / gifwandes och utdelan-
 des sedan Gull och Silfwer med bä-
 ge händerne / och war han sedan hem-
 ma när sin Fader; Jlluge war efom
 offrast med Sigurd / men ägde doch en
 stor Gård / som war när tin till Star-
 den belägen.

Etten tid thet effter blef Konung
 King suter och dödde. Lät Sigurd
 sedan Begrafning, och erter honom
 dricka / hiudandes thet all the bä-
 ste och förnämste män / som i hans
 Rike woro. Blef Stgurd så till Ko-
 nung tagen öfwer alle thet Rike / som
 hans Fader Konung King
 hade.

rit fylkis Kongur yfir Skaney
 i Danmörk. Signy kom nu
 til Danmerkur, og tok Jllau-
 gi wel wid henni, og þau
 Hildur, sagde Jllaugi món-
 num sinum, er woru i hans
 Rjke, öll deli a henne. Sigur-
 dur Kongur bad hennar sief
 til handa, enn Signy bad Jll-
 lauga þwi rada; talar Kongur
 þetta mal wid han enn Jllau-
 gi giptir honum Signyn mog
 konu sina, woru þeirra sam-
 farir godar, attu þau mörg
 Börn, og urdu þau öll mikils
 hattar Menn. Sigurdur Kon-
 gur og Signy lifdu miög lein-
 gi: Jllaugi lifde enn leingur,
 og er ei getit barna þeirra
 Hildar. Þesse Jllauge ward
 sidann fostbroder Gnodar Af-
 mundar, og lukum wier swo
 þessare Sögu af Jllauga Grydar
 kostra.

munders Fosterbroder; Och suto wij altså denna Historien
 om Jlluga Grydar Foster.

19
 hade; kemelte Konung King hade wa-
 rre Fylltis eller Dårads Konung öf-
 wer Eståne i Danmark. Sedan kom
 Eiany till Danmark och blef hon thet
 af Jlluge och sin dotter Hilder wäll
 undskånad. Berättade så Jlluge för
 sina Underfätare / som i hans Hof-
 dingebörne woro / alle huru med henne
 tillgängt hade / samt hwar ifrån hon
 kommen war. Stgurd / Konungens
 Son frljade så till henne: Men St-
 gny swarade / att Jlluge skulle i thet
 fallet råda. Sedan frambar Konun-
 gen thetta sif wärf för Jlluge / och
 gaf han honom sin Swärmeder till
 kustru / och förlitfles the wähl sif-
 emillan. The aflade många Wærn /
 hwilka alla blefwo förnäm / och kom-
 mo till stor ähra och myndigbet. Ko-
 nung Stgurd och Eigny blefwo myc-
 tet gamle; Men Jlluge lesde än så
 länare / och blifwer inret förmålt om
 hans och Hilders Wærn. Thenna för-
 berättade Jlluge blef sedan Gnodar Af-

